

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 550. An & qualiter bebitum extinguatur confusione obligationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

bet debitori suo creditor, apud se retinere non solvendo, id licet; quin & potest uti compensatione proprie tali occultus debitor debitoris sui; cum in hoc nullum officium publicum exerceat, sed solum se defendat, aut utatur jure suo. Nihilominus quid in hoc puncto sentiant alii, num nec interpellato debitor, nec Judice pro debito, ubi potuit interpellari, aut sine gravi molestia vel damno obtineri debitum istiusmodi occulta compensatione facta propria autoritate peccetur contra Justitiam, & teneatur ad restitutionem accipiens, quod negat Molin. *d. 690. n. 1.* vel etiam nullatenus peccetur graviter, quod docet Dian. & durum existimat Villalob. *Tom. 2. tr. 11. du. 2. n. 7.* de hoc inquam vide de Lugo. *d. 16. n. 91.* qui etiam hoc ipsum distinguit, censetque non esse peccatum grave, si quis accipiat rem suam, quæ adhuc ad suum dominium spectat; vel etiam si eam accipiat in æquivalente, ut pecuniam pro pecunia debita, vinum pro vino; secus, si accipiat rem alterius. V. g. equum vel vas pretiosum pro pecunia debita; cum vel sic coggeretur equum suum vendere, quod onus vendendi illi sine necessitate imponi nequit, quin peccetur contra Justitiam commutativam.

3. Resp. tertio: ubi debitum liquidum & moraliter certum, ita ut non sufficiat esse dubium aut merè probabile (de quo tamen vide de Lugo. *d. 16. n. 94.* fusè agentem) & aliunde nihil obstat, potest is, cui debetur, si desperet se illud amicabiliter à debitor vel Judicis officio recepturum absque gravi suo in commodo & jactura, vel rei familiaris propria, vel amicitia magni à se habitæ debitum illud, aut tantundem, quantum valet, secretò subripiendo, aut, si rem illius aliquam apud se habet, reinendo & consumendo recuperare. Quia talis subreptio & retentio in eo casu est proprii juris defensio, & injuriæ illatæ propulsatio, licitumque est jure naturali & gentium ex rebus debitoris sibi satisfacere, ubi nullà alià viâ solutionem obtinere potest. Et ita cum communi docent Less. *L. 2. c. 12. n. 57.* Pet. Nav. *de rest. L. 3. c. 1. n. 344.* Castrop. *l. c. n. 6.* Menoch. *de arb. cent. 6. cas. 516.* citatis innumeris aliis. Procedereque id ipsum, etiam si ex acceptatione illa occulta rei debitoris aliud ei damnum sequeretur, tradit de Lugo. *d. 16. n. 87.* eò quòd creditor citatur suo jure accipiendo tantum, quantum ei debetur, non intendendo illud damnum. Facienda autem est hæc occulta compensatio in re ejusdem speciei cum ea, quæ debetur, quòd ad fieri potest. Molin. *Rebell. Pet. Nav. Dian. apud de Lugo. n. 92.* iis inharerem, contra Sylvium. Si autem id fieri non possit, posse fieri in qualibet re alia nullo servato ordine inter res; modò tamen semper fiat, quantum potest cum minore damno debitoris, ait de Lugo. *l. c.* quem vide. Possit etiam fieri hæc occultam compensationem in debito nondum existente, sed futuro, ita ut quis nunc sibi compensare possit, quod Titio debebit post mensem, tenent Tanner. & Dian. apud de Lugo. *num. 93.* quod is censet non improbabile quòd ad forum internum, modò serventur hæc binæ conditiones. Prima, ut si quid interea damni acciderit debitori ex carentia rei suæ sive in lucro cessante, sive in damno emergente, aut fructibus illius, id totum debeat creditor ex principali sibi debito detrudere, aut debitori restituere. Altera, ut sit periculum morale, debitorem postmodum non solviturum. Item, si debitum in specie existet apud debitorem, posse creditorem habentem illius dominium in dicto casu, dum non suppetit alia via,

palàm, cum modestamine tamen inculpatæ tutelæ, è manibus ejus eripere, astruunt Less. *l. c. num. 65.* & Nav. *l. c. n. 368.* quibus consentire videtur Castrop. *l. c.* quia tunc creditor non videtur aggressor, sed defensor & redemptor rei propriæ. Secus secundum illos AA. est, si debitor sit solum personaliter talis; tunc enim non licet ei palàm eripere ejus bona, ut recuperet debita; quia tunc censetur aggressor; cum creditor nullum suum bonum defendat, sed alterius bona aggrediatur, ita Castrop. *l. c.* quem vide *n. 7.* Porro qualiter in specie famuli & similes servientes in casu in sufficientis præstitiæ mercedis uti possint occulta compensatione, vide tractatum fusè ab eodem Castrop. *l. c. n. 8.* Denique observandum hic, quod monent Abb. *in c. sicut. de jurejur. n. 15.* Molin. *d. 693.* Castrop. *l. c. n. 3.* & plerique alii AA. debere utentem occulta compensatione omni possibili modo invigilare, ne debitor aut hæres illius ipsi creditori ejusve hæredibus in scis jam factæ compensationis, denuo solvat, aut ex erronea conscientia omittendo solutionem, ad quam se obligatum adhuc putat, peccet, aut ne det scandalum, vel se ipsum infamet, ac tantquam rei alienæ detentor vel fur in foro externo puniatur. Unde etiam Less. *l. c. num. 57.* Nav. *in man. c. 17. n. 113.* censent, obligatum esse compensationem monere suum debitorem de jam facta compensatione, aut etiam fingendam ab eo condonationem, ut Molin. *l. c.* de Lugo. *de 7. c. 7. d. 16. n. 87.* de cætero facta legitime occulta compensatione statim acceptum transire in dominium creditoris, contra Medin. tenent Molin. *d. 691. num. 3.* de Lugo. *d. 16. num. 112.* eo ducto à posteriore argumento; quòd aliàs. Si illa postea fortuito periret apud compensantem, periret antiquo domino, & non compensanti, adeoque hic posset secundo sibi debitum compensare; quod nemo admittit. Aliud pro hoc argumentum à priore vide apud de Lugo. Sed nec posse debitorem rem illam postmodum inventam apud creditorem sibi vindicare, si ei constet de compensatione, docet Molin. & contra tenet de Lugo. *n. 113.* posse debitorem rem illam vindicare solvendo debitum alio modo; eò quòd creditor hoc solum pacto & sub ea limitatione videatur acquisivisse dominium illius rei, ut quoties debitor vellet debitum solvere, possit rem suam recuperare, cujus rationem vide apud eundem.

Quest. 549. An & qualiter distractione pignoris solvatur debitum.

Resp. Distractione pignoris debite facta extinguitur debitum extra dubium est; cum creditori propterea licita sit distractio pignoris, ut quantum ipsi debetur, recipiat. Muller. *in Struv. ad ff. de solut. ch. 77. lit. C.* dum autem tantum recipit, quantum debetur illi, extinctum est debitum. Dum autem creditor ex distractione pignoris secundum leges solemniter facta solidum, quod ei debetur, non accepit, manet ei actio ad assequendum reliquum; cum non id novum pignus accipiens non amittat actionem ad quantitatem debitam, in quam pignus non sufficit. *L. 28. ff. de reb. cred.* Similiter ubi pignus majoris fuit pretii, & debitum superaverit, manet debitori actio ad repetendum superfluum. *L. 3. c. de dist. pign.* vide de his plura ad *tit. de pignor.* ubi de dist. pignoris.

Quest. 550. An & qualiter debitum extinguatur obligationum confusione.

Resp. Per confusionem hæc extinguitur obligatio

tio seu debitum; quia juxta *L. 21. de lib. legat. & L. penult. h. t.* est solutio civilis *Struv. h. t. th. 84.* describique potest, quod sit debiti & crediti in eandem personam confluxus; dum nimirum debitor sit haeres creditoris, vel creditor debitoris, vel etiam tertius quis utriusque succedit, vel principalis & fidejussoria obligatio in duabus aliis personis subsistens in unam eandemque personam devenit. *L. 75. & 95. ff. h. t. Gratian. discip. for. L. 2. d. 203. & 204. Struv. cit. th. 84. & alii ab iis citati.* Ratio autem, cur tali concursu inducatur confusio, & consequenter non tantum civilis sed & naturalis tollatur obligatio juxta *L. 85. §. 2. ff. h. t.* seu simpliciter extingatur debitum, est, quod nemo sibi ipsi obligatus esse, vel à seipso quid petere possit. *Muller in Struv. cit. th. 84.* Sic itaque confusione quoque tollitur obligatio fidejussoria, dum fidejussor succedit principali debitori, vel hic fidejussori suo; cum duplex obligatio civilis simul in eodem esse non possit, sed principalis obligatio, quae major est, causam fidejussionis excludit. *Struv. l. c. th. 85.* quod tamen trifariam limitatur. Primò, nisi creditor per talem confusionem afficiatur damno. Ratio siquidem juris, quae causam fidejussionis propter principalem obligationem excludit, non debet esse damno creditori, qui sibi diligenter prospexit expectando fidejussorem. *Bachov. ad Trient. vol. 2. d. 28. th. 7. lit. c. Muller. h. t. th. 85. lit. §.* Secundò, nisi obligatio principalis sit tantum naturalis, adeoque inefficax ad producendam actionem in foro civili. *L. 21. §. 2. ff. de fidejuss. Zang. de except. p. 3. c. 9. n. 16. Mull. l. c.* Tertio nisi contra fidejussorem debitori succedentem ante successionem lis fuerit contestata. *Hering. de fidejuss. c. 20. §. 16. n. 22. Muller. l. c. qui etiam lit. n.* ait singulare quid esse in fidejussore, qui pro majore securitate pignus creditoris constituit, ita ut, si huic succedat principalis debitor, ac ita extingatur obligatio fidejussoria, non tamen cum ea extingatur etiam pignus; eò quòd creditor jam sit in pignore quæsitum jus, quod per fidejussoris aut debitoris successionem & invito sine illius factò auferri nequit, donec debitum solvatur, aliòve modo ei satisfiat. *Brunem. ad L. 93. ff. h. t. n. 2.* de cætero confusione tollitur obligatio principalis hæredis succedentis debitori pro ea tantum parte, pro qua succedit, seu debitor relictus hæres à creditore pro hæreditaria portione tantum liberatur debito; & non nisi ex asse scriptus hæres liberatur omnino seu toto debito. *Struv. ad ff. h. t. th. 86. apud Muller. ibidem.*

Quest. 551. An & qualiter debitum solvantur legando vel donando creditori id, quod ei debetur.

Resp. Non satis in eo convenire AA. variè id ipsum distinguendo. Nam primò id affirmant *Menoch. L. 4. de presump. p. 2. presump. 109.* alique ab eo citati de debito procedente à lege; eò quòd lex obligationem seu debitum aliquod inducens, simul concedat privi legium, ut id legatum vel donatum imputetur in compensationem hujus debiti. *Arg. L. hujusmodi. §. cum pater. ff. de legat. & L. si cum dotem. §. si pater. ff. solut. matrim.* Negant è contra de debito procedente ex causa voluntaria, nimirum ex conventionione, donatione aliòve pacto subdistinguentem hoc ipsum *Covar. in c. officii de testam. n. 2.* ut procedat, si debitum sit tale, ad quod solvendum testator seu legans à Judice cogi poterat; secus, si cogi ad hoc non poterat, sed solum spectato foro interno relictà conscientiae propriae solvendum. Secundò *Laym. L. 2. sum. tr. 2. c. 12. circa finem.* quòd, si debitum procedat ex Jure ecclesiastico ob delictum. V. g. ob absentiam à choro, ob omissione horarum possit com-

R. P. Leur. fur. Can. Lib. III.

penfari legatione & donatione eleemosynarum facta ecclesiae vel pauperibus, quibus illud debitum applicatum; ex ea præcipue ratione, quòd ejusvis fidelis facientis eleemosynam virtualis intentio sit, satisfaciendi per eam omnibus obligationibus, quas suis peccatis & negligentis contraxit. Tertio distinguit *Castrop. tr. 32. d. 1. p. 17. §. 8. n. 2. & 3.* hac ratione, ut, si quis dum legavit vel donavit, memor debiti sui, tunc habuerit animum legatione hac vel donatione compensandi debitum, etiam si utatur his verbis *lego, dono:* ipsum rei, sa compensetur & extingatur, debitorque liberetur hac ratione tanquam facta solutione. secus, si tunc memor sui debiti, non habuit animum ista donatione vel legatione solvendi debitum. Si verò tempore facta legationis vel donationis inemor fuit sui debiti, censet non fieri per eas illius compensationem seu extinctionem debiti, sive illud sit conventionale seu voluntarium (in quo dicit esse ferè sententiã omnium) sive legale, tam in foro conscientiae quam externo, nisi adsint manifestissimæ conjecturæ animi legantis vel donantis intendentes solutionem debiti. quæ tamen quomodo adesse possint, non video; cum dicatur donans vel legans inemor debiti, nisi fortè loquamur de voluntate interpretativa. Ratio, quæ movetur *Castrop.* hæc est (ut ipse ait, efficax) quòd solutio debiti, quæ est actus justitiæ comutativa (intellige, si debetur ea ex justitia) non possit esse opus liberale & beneficium, quale est legatum & donatio, utpote continentia puram gratiam & liberalitatem. Unde etiam non subsistat sententia *Laym.* si posita lege debitum illud ex delicto sit debitum ex justitia. Verum non satis video, quomodo hæc combinentur cum iis, quæ subjungit *Castrop. n. 4.* dum ait: communis & receptissima sententia est, in debitis legalibus (intellige, etiam pro foro externo; de hoc enim loquitur) compensationem debiti admitti debere, dum in legato vel donatione contrarium non colligitur, ut manifestè probatur ex *Auth. prætereac. unde vir & uxor.* ubi legatum à marito uxori factum imputatur in illam partem, quæ à marito uxori & c. ubi verò legatum est in specie, & debitum legale in genere, adhuc locum esse huic compensationi, docet *n. 5.* cum *Menoch. L. 4. p. 2. presump. 109. n. 35. & 37. Fachin. L. 5. contro. c. 34.* contra *Bart. in cit. L. hujusmodi. §. cum pater. ff. de legat. Covar. in c. officii de testam. n. 2.* ex ea ratione, quòd in præsentem non agatur de compensatione vera, quæ inter res functionem non admittentes, seu quæ sunt diversæ speciei, sed de imputatione, ad quam parum refert, an res sint ejusdem, an diversæ speciei.

Quest. 552. Qualiter debitum extingatur interitu rei debite.

Resp. Interitu rei in specie debita absolvitur debitor ab obligatione. Estque hic modus finiendæ obligationis naturalis potissimus. *Brunem. ad L. penult. h. t. Muller. ad h. t. th. 81. lit. §.* ubi etiam, quòd idem sit, sive interitus sit naturalis, sive civilis, dum nimirum res commercio eximitur juxta *L. 83. ff. de V. O.* distinguendum tamen hoc ipsum, ut procedat, si pereat ante moram culpabilem à debitore factam. *L. si Titia centum. §. fin. ff. de legat. L. quidam testam. §. si tibi. ff. eod.* Secus, si pereat post moram; tunc enim æstimationem præstare debet debitor *L. quod tit. §. ff. si certum perat.* quòd tamen intelligendum, si res pari modo apud dominium non esset peritura. *L. si plures. §. 1. ff. depositi. & ita Fachin. L. 2. contro. c. 72. Castrop. tr. 32. d. 1. p. 16. §. 4. n. 3.* subdistinguit hæc ipsa *Muller. loc. cit. lit. §.* ita ut, si agatur actione personali, debitor post commissam ad casum fatalem omnino teneatur. *L. 5. ff. de reb. cred. Carpz. p. 2. c. 16. def. 25. Zoël. in ff. h. t. n. 34.* quòd si verò

Ccc

res